

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasındaki Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarında değişiklik yapılması hakkında imzalanan ek Protokol ve eklerinin onanmasına dair Kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret Komisyonları raporları (1/4)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 71/1236, 6/1871

12 . V . 1950

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında 25 Şubat 1950 tarihinde imzalanan ek protokolün onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 18 . IV . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısı ve gerekçesi ile ilişkileri bağı olarak sunulmuştur.

Ek protokolün, 5217 sayılı Kanunla süresi uzatılan 4582 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 18 . IV . 1950 tarihli ve 3/11124 sayılı kararla onanmış olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
Ş. Günaltay

GEREKÇE

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında 2 Aralık 1948 tarihinde imzalanan ve yürürlük süreleri 30 Haziran 1949 tarihinde sona eren Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarının bir senelik yeni bir süre sonuna kadar uzatılması her iki tarafa uygun görülmüş ise de, Anlaşmaların muteber olduğu ilk devre için Belçika'nın Türkiye'ye yalnız 2 milyon dolârlık bir tiraj hakkı tanınmasına mukabil yeni uygulama devresi için daha geniş tiraj haklarına katı ihtiyacımız bulunduğu hususunda Hükümetimizce yapılan teşebbüslerin neticelenmesine değin yukarıda anılan Anlaşmalar muvakkat temdit muamelesine tâbi tutulmuştur.

Bu hususta Belçika Hükümetiyle vâkı müzakereler neticesinde tiraj haklarının 2 milyondan 6 milyon 800 bin dolâra çıkarılması ve bunların en önemli kısmının kalkınma ihtiyaçlarımıza yarınacak demir, çelik ve makine ihtiyaçlarımıza tahsisi temin edilmiş olmakla bu yeni durum göz önünde bulundurularak yürürlük sürelerinin uzatılması istenilen eski Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarında gerekli değışmelerin yapılması cihetine gidilmiştir.

Bu hususta 25 Şubat 1950 tarihinde Dışişleri Bakanlığı ile Belçika'nın Ankara Elçiliği arasında akdolan ek protokolde eski Anlaşmalara ekli kontenjan listeleri yeni tiraj hakları durumuna göre genişletilmiş, tiraj haklarının kullanılış şekli tesbit olunmuş ve bu suretle tadil edilen Anlaşmaların 30 Haziran 1950 tarihine kadar muteber olacağı kararlaştırılmış bulunmaktadır. Yukarıda anılan müzakereler esnasında Belçika Hükümetinin aldığı bir kararla Belçika frangının altına nispetle rayici de yeniden aya'lanmış olduğundan, iki memleket arasındaki ticari işletmederde yeni rayiçlerin muteber olacağı hususu tasrih edilmiştir.

Bahis konusu protokol ve ekleri ile varılan anlaşma menfaatlerimize uygun ve Belçika ile olan ticari münasebetlerimizi geliştirecek mahiyette görüldüğünden, onanması için ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Dışişleri Komisyonu
Esas No. 1/4
Karar No. 2

21 . VI . 1950

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında 25 Şubat 1950 tarihinde imzalanan ek Protokolün onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunun 18 . IV . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısı ve gerekçesiyle ilişiği ek Protokol Yüksek Başkanlığınızdan Dışişleri Komisyonuna havale edilmiş olmakla Dışişleri Bakanlıği temsilcilerinin huzuru ile incelendi.

Hükümetimizle Belçika arasında akdolunan ve yeni tiraj haklarına ve bunların kullanılma şekillerine mütaallik ek Protokol Komisyonumuzca memleketimizin dış siyaseti bakımından uygun görülmüştür.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna tevdi edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Komisyonu

Başkanı yerine

Sözcü

İzmir

C. Baban

Ankara

S. M. Arsal

Giresun

A. H. Pamukoğlu

İzmir

V. Mentş

Kütahya

Orgl. A. Gündüz S. Hüdayioğlu

Kâtip

Erzurum

R. S. Burçak

Antalya

B. Onat

İzmir

O. Kapani

Konya

Ö. R. Doğrul

Samsun

F. Kesim

Ticaret Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Ticaret Komisyonu
Esas No. 1/14
Karar No. 5

8 . VII . 1950

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında 25 Şubat 1950 tarihinde imzalanan ek protokolün onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanıp Bakanlar Kurulunun 18 . IV . 1950 tarihli toplantısında Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan ve Dışişleri Komisyonunca da incelenip tasvip edilmiş olan kanun tasarısı ve gerekçesiyle ilişiği ek protokol Yüksek Başkanlığınızdan Komisyonumuza havale olunmuştu.

Bahsi geçen kanun tasarısı gerekçesi, ve ilişiği ek rotokol Komisyonumuzca, Dışişleri ve Ekonomi - Ticaret Bakanlıkları temsilcilerinin huzuriyle incelenmiş ve iki memleket arasındaki ticari münasebetlerin inkişafına müsait görülmek üzere kabul edilmiştir.

Kamutayın Yüksek tasvibine arzedilmek

üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ticaret Ko. Başkanı

İstanbul

B. N. Göknil

Kâtip

Erzurum

S. Başak

Giresun

A. Tüfekçioğlu

Konya

Abdi Çilingir

İmzada bulunamadı.

Maraş

R. Öksüz

Tokad

Mustafa Özdemir

İmzada bulunamadı.

Bu raorda Sözcü

İstanbul

B. N. Göknil

Çorum

Hakkı Yemencici

İmzada bulunamadı.

Kocaeli

H. Başak

Kütahya

Ahmet Kavuncu

İmzada bulunamadı.

Samsun

İsmail Işıl

İmzada bulunamadı.

Trabzon

C. Zamangil

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasında 25 Şubat 1950 tarihinde imzalanan Ek Protokolün onanması hakkında kanun tasarısı

MADDE 1. — Türkiye ile Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği arasındaki 2 Aralık 1948 tarihli Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarında değişmeler yapılması hakkında 25 Şubat 1950 tarihinde Belçika Elçiliği ile imzalanan Ek Protokol ve ekleri kabul edilmiş ve onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı
<i>S. Günaltay</i>	Başb. Yardımcısı
	<i>N. Erim</i>
Devlet Bakanı	Adalet Bakanı
<i>C. S. Barlas</i>	<i>Fuad Sirmen</i>
Millî Savunma Bakanı	İçişleri Bakanı
<i>H. Çakar</i>	<i>E. Erişirgil</i>
Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>N. Sadak</i>	<i>İ. R. Aksal</i>
Millî Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı
<i>T. Banguoğlu</i>	
Ekö. ve Ticaret Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı
<i>Vedat Dicleli</i>	<i>Dr. K. Bayizit</i>
G. ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı
<i>Dr. F. Ş. Bürge</i>	<i>Cavid Oral</i>
Ulaştırma Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>Dr. Kemal Satır</i>	<i>Reşat S. Sırer</i>
	İşletmeler Bakanı
	<i>Münir Bırsel</i>

2 ARALIK 1948 TARİHİNDE ROMA'DA İMZALANAN TÜRKİYE CUMHURİYETİ İLE
BELÇİKA - LÜKSEMBURG EKONOMİK BİRLİĞİ ARASINDAKİ TİCARET VE ÖDEME
ANLAŞMALARINA EK PROTOKOL

Türkiye Hükümeti ve, gerek kendi adına gerek mevcut anlaşmalar gereğince Lüksemburg Hükümeti adına hareket eden Belçika Hükümeti, 2 Aralık 1948 tarihinde Roma'da imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarını 30 Haziran 1950 tarihine kadar temdit etmek arzusuyla, aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır:

1. 2 Aralık 1948 tarihli Ticaret Anlaşması, aşağıda belirtilen şekilde tadil edilerek, 30 Haziran 1950 tarihinde sona erecek senelik bir devre için temdit olunmuştur.

2. 2 Aralık 1948 tarihli Ticaret Anlaşmasına ekli «B» listesi, ihtiva ettiği kontenjanların kıymeti bakımından, aşağıda gösterilen şekilde tadil edilmiştir:

Maddeler	2 . XII . 1948 tarihli Ticaret Anlaşması		30 . VI . 1950 tarihine kadar muteber Ticaret Anlaşması
	Sıra numarası	Kontenjanlar : 1 000 Belçika Frangı	Yeni kontenjanlar : 1 000 Belçika Frangı
a) Tekstil maddeleri	3 - 8 13 - 17	102 500	80 000
b) Demir mamulâtı	24	100 000	161 000
Bakır ve bakır halitasından yarı mamul ve mamul eşya	26	10 000	15 000
Kurşun ve kurşun halitasın- dan yarı mamul ve mamul eşya	28	8 000	12 000
Ölçü âletleri	33	5 000	7 400
Her türlü muharrik kuvvet- lerle işliyen makinalar, v. s.	38	95 000	55 000
c) Diğer maden, makina ve elek- trik sanayiî mamulleri ve de- mirden gayri madenler	25, 27, 29 - 32, 34, 37, 39 - 41	114 000	100 000
d) Kimyevi ve ispençiyari mad- deler	18, 19, 35, 36, 42, 43	100 000	51 200
e) Kimyevi gübreler	—	—	50 000
f) Sair mamul maddeler müteferrik	1, 2, 9 - 12, 20 - 23 44 - 47	239 550	114 880
		<hr/> 774 050	<hr/> 646 480

Yukardaki (b) fıkrası hariç, yürürlük süresi biten Ticaret Anlaşmasına ekli «B» listesinin bünyesinin değiştirilmeyeceği mukarrerdir. Türkiye'ye ithal lisansları verilirken bu husus nazarı itibara alınacaktır.

3. 2 Aralık 1948 tarihli Ticaret Anlaşmasına ekli, yukarda anılan Ödeme Anlaşmasının 2 nci maddesinde derpiş olunan hesabın matlup bakiyesinin tasfiyesine mütedair mektup, aynı müddet için yenilenmiştir.

4. Yukarda anılan Ticaret Anlaşmasına ekli tütüne ait hususi rejime mütedair mektup, aynı müddet için yenilenmiştir.

5. 2 Aralık 1948 tarihli Ödeme Anlaşması 30 Haziran 1950 tarihinde sona erecek yeni bir senelik devre için yenilenmiştir.

6. Yukarda anılan Ödeme Anlaşmasına ekli 1 numaralı mektubun yerine ilişikteki mektup ikame edilmiştir.

7. Yukarda anılan Ödeme Anlaşmasına ekli Protokolün yerine ilişikteki Protokol ikame edilmiştir.

Ankara'da, 25 Şubat 1950 tarihinde Fransızca iki nüsha olarak tanzim kılındı.

Türkiye Hükümeti adına

Belçika Hükümeti adına

Faik Zihni Akdur

S. Halot

Ankara, 25 Şubat 1950

Bay Başkan,

Bugünkü tarihte yürürlük süresi 30 Haziran 1950 ye kadar uzatılmış olan 2 Aralık 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasına atfen, altının resmî fiyatının Belçika tarafından Milletlerarası para Fonuna bildirilmiş ve mezkûr kurulca kabul edilmiş bulunduğu veçhile, halen 1 kilogram sâfi altın için 56.263, 7.994 Belçika frangı olduğunu size bildirmekle şeref kazanırım.

Belçika frangının A. B. D. dolârına nispetle Milletlerarası para Fonu tarafından kabul edilen resmî paritesi, hâlen 50. — Belçika frangı = A. B. D. \$ 1. — dir.

Derin saygılarımı kabul buyurunuz, Bay Başkan.

S. Halot

Ekselâns

Bay Faik Zihni Akdur,

Büyük Elçi,

Dışişleri Bakanlığı Umumi Kâtibi.

Türk Heyeti Başkanı,

Ankara

Ankara, 25 Şubat 1950

Bay Elçi,

Mefadı aşağıda yazılı bugünkü tarihli mektubunuzu aldığımı bildirmekle şeref kazanırım.

«Bugünkü tarihte yürürlük süresi 30 Haziran 1950 ye kadar uzatılmış olan 2 Aralık 1948 tarihli Ödeme Anlaşmasına atfen, altının resmî fiyatının, Belçika tarafından Milletlerarası Para Fonuna bildirilmiş ve mezkûr kurulca kabul edilmiş bulunduğu veçhile, halen 1 kilogram sâfi altın için 56 263,7994 Belçika Frangı olduğunu size bildirmekle şeref kazanırım.

Belçika Frangının A. B. D. Dolârına nispetle Milletlerarası Para Fonu tarafından kabul edilen resmî paritesi, halen 50.— Belçika Frangı = A. B. D. \$1.— dir.

Derin saygılarımı kabul buyurunuz, Bay Başkan.

Derin saygılarımı kabul buyurunuz, Bay Elçi.

Faik Zihni Akdur

Ekselâns,

Bay Stephane Halot,

Belçika Elçisi,

Belçika Heyeti Başkanı,

Ankara.

GEREKÇE

Türkiye Hükümeti ve gerek kendi adına gerek mevcut anlaşmalar mucibince Lüksemburg Hükümeti adına hareket eden Belçika Hükümeti, bugünkü tarihte yürürlük süresi 30 Haziran 1950 ye kadar uzatılan 2 Aralık 1948 tarihli Türkiye - Belçika Ödeme Anlaşmasına atfen, aşağıdaki hususları kararlaştırmışlardır :

1. Belçika Millî Bankası nezdinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası namına açılan hususi hesap bir zimmet bakiyesi arzedemeyeceğine ve binnetice Avrupa memleketleri arasında Ödeme ve Takas Anlaşmasında 1949 - 1950 devresi için tesbit edilen usullere uygun olarak Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği üzerindeki tiraj hakkının istimalinde Türkiye'nin bazı müşkülâta mâruz kalması mümkün olabileceğine göre, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Belçika Millî Bankasından, Türkiye'nin Belçika - Lüksemburg Birliği üzerindeki tiraj haklarından mahsup edilmek üzere, Belçika frangı ile kendisine avanslar verilmesini talep edebilecektir.

İşbu avansların yekûnu Türkiye'nin Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği üzerindeki iki taraflı tiraj hakkının mevcut bakiyesini aşmayacaktır. Milletlerarası Ödemeler Bankası tarafından ifa olunan aylık takas ameliyeleri ve tiraj hakkı tahsis muameleleri yapıldıkça, Belçika Millî Bankası son olarak ifa edilen takas ameliyeleri ve tiraj hakkı tahsis muamelelerinden beri Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına verilen avanslar yekûnunu, mezkûr müesseseye ödenecek tiraj hakkı tutarından re'sen tenzil edecektir.

2. Belçika Millî Bankası, takas ameliyeleri ve tiraj hakları tahsis muamelelerinin ifasını teminen Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının hesabının ay sonu bakiyesini Milletlerarası Ödemeler Bankasına bildirirken, verilen avans tutarlarının Türkiye'nin Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliğine karşı aylık açığını tenzil yolunda tesir icra etmemesi için, Türkiye Cumhuriyet merkez Bankasına verilen ve henüz iadeten tesviye edilmemiş bulunan avansların durumunu belirtmektedir.

3. Belçika Frangının altına nispetle rayicinde bir değişme olduğu takdirde, Belçika Millî Bankası tarafından Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına verilen ve henüz Merkez Bankası tarafından iadeten tesviye olunmayan avansların yekûnu, mütaakıp takas ameliyelerinin ifasında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına ödenecek tiraj hakları tutarından Belçika Millî Bankasına re'son tenzil edilmeden önce, işbu değişme ile mütenasip olarak ayarlanacaktır.

4. İki Akıd Taraf, icabında, işbu Protokolde Türkiye'nin çok taraflı tiraj haklarını Belçika - Lüksemburg Ekonomik Birliği üzerinde istimal eylemesine mâni teşkil edecek her hangi bir hususu bertaraf edecek şekilde tadilât ve ilâveler yapacaklardır.

5. Vaktinden evvel Türkiye'nin emrine tahsis edilen tiraj hakları üzerine Belçika'nın faiz ödemesine mâni olmak üzere, bugünkü tarihte temdit olunan Ödeme Anlaşmasınının 7 nci maddesinde derpiş olunan Hazine Bonolarına tahvil ameliyesi, ancak Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Belçika Millî Bankası nezdindeki hesabının matlup bakiyesinin, yukarda mezkûr 7 nci maddede derpiş olunan 10 milyon franklık hadde Belçika Millî Bankasına Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına verilen ve henüz işbu müessese tarafından iadeten tesviye olunmayan avanslar tutarının ilâvesinden sonra, kalacak kısmı için tatbik olunacaktır.

Ankara'da 25 Şubat 1950 tarihinde Fransızca iki nüsha olarak tanzim kılındı.

Türkiye Hükümeti adına

Belçika Hükümeti adına

Faik Zihni Akdur

S. Halot